

Nedenstående politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab (ESG politik) er en sammenskrivning af ESG politikkerne for Arkitekternes Pensionskasse, Pensionskassen for Jordbrugsakademikere og Dyrlæger, Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører og Sampension Livsforsikring A/S, tilsammen benævnt "Sampension".

Politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

Ansvarlige investeringer

Sampensions politik for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab gælder for investeringerne generelt.

Investeringerne skal tilrettelægges, således at de er samfundsmæssigt og miljømæssigt ansvarlige og med henblik på at beskytte Sampensions omdømme. Fokus på investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk, sociale indvirkning og god selskabsledelse er risikominimerende og understøtter dermed et langsigtet konkurrencedygtigt afkast.

Fundamentet for Sampensions politik for ansvarlige investeringer er FN's "Global Compact" og PRI's retningslinjer for ansvarlige investeringer. De suppleres af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og OECD's retningslinjer om ansvarlig virksomhedsadfærd for institutionelle investorer.

Sampension skal således søge altid at investere i selskaber, der lever op til de retningslinjer og principper, der er beskrevet deri.

Aktivt ejerskab

Aktivt ejerskab er en integreret del af politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

Hvor en investering består i ejerandele af et selskab vurderes selskabets adfærd løbende. For andre aktiver end ejerandele, for eksempel obligationer, anvendes de principper og retningslinjer for ansvarlige investeringer, som er relevante henset til aktivernes særegne karakter.

Bestyrelsen fastsætter i "Retningslinjer for investeringsområdet" nærmere rammer for udmøntningen af ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab.

Udmøntning

Administrationen varetager den praktiske udmøntning af politikken for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab, herunder udøvelse af stemmerettigheder og andre rettigheder knyttet til aktier, dialog med investerede selskaber, samarbejder med andre aktionærer og håndtering af faktiske og potentielle interessekonflikter i forbindelse med udøvelsen af aktivt ejerskab.

Transparens

Politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab skal være offentlig tilgængelig via Sampensions hjemmeside. Derudover offentliggøres en årlig redegørelse for gennemførelsen af aktivt ejerskab, herunder en generel beskrivelse af stemmeafgivning og en redegørelse om væsentlige afstemninger og brug af rådgivende stedfortrædere (proxy voting).

Retningslinjer for ansvarlige investeringer og aktivt ejerskab

Sampensions aktive forvaltning af ejerskabet af både børsnoterede og ikke-børsnoterede aktiver, herunder i form af stemmeafgivning på generalforsamlinger, tager udgangspunkt i investeringernes miljø- og klimamæssige aftryk, sociale indvirkning og god selskabsledelse.

Arbejdet med ansvarlige investeringer tilrettelægges sådan, at det afspejler de muligheder og begrænsninger som gælder for Sampension som institutionel investor og finansiel virksomhed. Sampension skal søge at påvirke selskaber og andre udstedere af værdipapirer til at udvise en ansvarlig adfærd med udgangspunkt i sin rolle som markedsdeltager og investor. Det skal udmøntes ved investeringsbeslutninger, løbende

overvågning, dialog med ledelse og andre interessenter, stemmeafgivelse og i særlige tilfælde ultimativt frasalgs af enkeltinvesteringer i porteføljen.

Udmøntningen skal ske i respekt af, at det alene er ledelsen i det enkelte selskab, hvori der investeres, der har mulighed for at gennemføre de tiltag, der er nødvendige for at sikre, at det pågældende selskab udviser ansvarlig adfærd i praksis.

Miljø- og klimamæssigt ansvarlige investeringer

Direktionen foranlediger, at der i investeringsprocessen inddrages hensyn til klimaforandringer i form af målsætningerne i FN's 'Paris-aftale' om en maksimal temperaturstigning på 2 grader – og tæt på 1,5 grader - i forhold til præindustrielt niveau.

Det skal tilstræbes, at den børsnoterede aktieporteføljes klimaaftryk løbende sænkes med henblik på at understøtte disse mål. Ligeledes er det en målsætning, at aktieporteføljes klimaaftryk til stadighed er mindre end det af bestyrelsen i retningslinjerne godkendte aktiebenchmark.

Reduktionen af investeringsporteføljes klimaaftryk skal sammen med et fortsat fokus på det aktive ejerskab på klimaforandringsområdet bidrage til at sænke porteføljes klimarelaterede finansielle risici.

Direktionen foranlediger, at der screenes for opfyldelse af nedenstående krav til miljømæssigt ansvarlig adfærd:

- Selskaberne overholder den nationale miljølovgivning, herunder arbejdsmiljølovgivningen, i hvert land, hvor selskabet opererer.
- Selskaberne tilstræber et renere miljø, blandt andet ved at støtte udvikling og udbredelse af miljøvenlige teknologier.
- Energiselskabers omsætning hidrørende fra kul og tjæresand aktiviteter andrager mindre end 30 % af selskabets totale omsætning.
- Selskabernes evne og villighed til at indgå i en transition til en lavemissionsøkonomi.

Socialt ansvarlige investeringer

Den socialt ansvarlige investeringspolitik er baseret på FN konventioner vedrørende grundlæggende menneskerettigheder. Direktionen foranlediger, at selskaberne i porteføljen screenes på baggrund af nedenstående krav:

Selskaberne anvender ikke børnearbejde, jf.

- FN's Konvention om Barnets Rettigheder (1989) Artikel 32.
- ILO's Konvention (nr. 138) om minimumsalder (1973) og ILO's Konvention (nr. 182) om de værste former for børnearbejde (1999).

Selskaberne respekterer ligestilling uanset køn, race og religion, jf.

- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 2 og Artikel 23 stykke 2 (1948).
- ILO's Konvention (nr. 111) om diskrimination (1958), samt ILO's Konvention (nr. 100) om ligeløn (1951).

Selskaberne respekterer den enkeltes ret til at oprette og være medlem af en lovlig fagforening, jf.

- Verdenserklæringen om Menneskerettighederne Artikel 23 stykke 4 (1948).
- ILO's Konvention (nr. 87) om foreningsfrihed og retten til at organisere sig (1948), ILO's Konvention (nr. 98) om retten til at organisere sig og kollektive forhandlinger (1949) samt ILO's Konvention (nr. 154) om kollektive forhandlinger (1981).

Selskaberne respekterer samtlige ILO konventioner omhandlende arbejdsmiljøet

- Der eksisterer i øjeblikket flere end 25 konventioner på dette område, omhandlende bl.a. sundhed, sikkerhed, arbejdstider og sweatshops.

Selskaberne gør ikke brug af tvangsarbejde, jf.

- ILO's Konvention (nr. 29) om tvangsarbejde (1930) og ILO's Konvention (nr. 105) om afskaffelse af tvangsarbejde (1957).

Selskaberne modarbejder alle former for korrupsion

- Selskaber bør modarbejde alle former for korrupsion, herunder afpresning og bestikkelse, jf. FN's konvention mod korrupsion (58/4) af 31. oktober 2003.

Børsnoterede selskabers ledelsesmæssige ansvar

Nedenstående principper for corporate governance i børsnoterede selskaber vil blive lagt til grund i det omfang, at screening og stemmeretsudøvelse gennemføres:

Bestyrelsessammensætning og organisering

Bestyrelsen i et børsnoteret selskab skal sammensættes, så de rette kompetencer er til stede for at varetage bestyrelsens strategiske, ledelsesmæssige og kontrolmæssige opgaver. Bestyrelsen skal sikre en rimelig balance mellem fornyelse og kontinuitet, være til rådighed i tilstrækkeligt omfang, agere uafhængigt af særinteresser og varetage aktionærernes interesser.

Bestyrelsen skal som minimum have et revisionsudvalg og et vederlagsudvalg.

Bestyrelsens opgaver og ansvar

Bestyrelsen i et børsnoteret selskab har ansvaret for den overordnede strategiske ledelse af selskabet med henblik på at sikre værdiskabelsen. Bestyrelsen skal fastlægge selskabets strategiske mål og sikre, at de nødvendige forudsætninger for at nå disse mål er til stede i form af såvel finansielle som kompetencemæssige ressourcer.

Bestyrelsen har ansvaret for at ansætte en kompetent direktion, fastlægge arbejdsdelingen mellem bestyrelse og direktion, sikre klare retningslinjer for ansvarlighed, planlægning og opfølgning samt risikostyring.

Kommunikation og samspil med virksomhedens interessenter

Et børsnoteret selskab skal kommunikere tydeligt om mål, strategi, konkurrencemæssig position, drift og risikostyring, således at informerede beslutninger om ejerskab i selskabet kan træffes af eksisterende og mulige aktionærer.

Risikostyring

Et børsnoteret selskab skal have systemer til analyse, måling og styring af risiko i alle operationelle aktiviteter.

Bestyrelsen skal sikre, at selskabets kapitalstruktur minimerer dets kapitalomkostninger under behørig hensyntagen til selskabets strategi, stabilitet samt de generelle økonomiske forhold.

Aflønningsprincipper

Der skal i et børsnoteret selskab være åbenhed om alle væsentlige forhold vedrørende selskabets politik for og størrelsen af ledelsesmedlemmernes vederlag, herunder fratrædelsesgodtgørelse, eventuelle gyldne faldskærme samt forsikrings- og pensionsordninger.

Selskabets politik for aflønning skal understøtte en langsigtet værdiskabelse. Programmer for aktieaflønning skal være revolverende og skal løbe over minimum 3 år efter tildeling. Optionsprogrammer skal være velbeskrevne og sikre langsigtet værdiskabelse.

Forbrugerinteresser

Et børsnoteret selskab skal agere ansvarligt i selskabets markedsføring overfor forbrugerne og skal sikre, at selskabets produkter kan benyttes på en sikker og helbredsmæssig forsvarlig måde, herunder ved at sikre tilstrækkelig og forbrugerorienteret kommunikation omkring sikker brug.

Vidensdeling og spredning af teknologi

Et børsnoteret selskab bør, med nødvendig respekt af hensynet til at beskytte dets kommercielle interesser, bidrage til at udbrede økonomiske og sociale fremskridt, herunder ved i proportionalitet med selskabets størrelse og ressourcer at understøtte vidensdeling og spredning af ny teknologi i de områder, selskabet opererer i, bl.a. ved at udvikle relationer til uddannelses- og forskningsinstitutioner og samarbejde med myndigheder samt ved at sikre licensgivning på rimelige vilkår.

Konkurrence

Et børsnoteret selskab skal udvise ansvarlig adfærd i konkurrencen med andre virksomheder og afstå fra at indgå i et kartel eller i kartellignende virksomhed, og selskabet skal samarbejde loyalt med myndigheder med henblik på afdækning af konkurrenceforvridende aktiviteter i de områder, det opererer i.

Beskatning

Børsnoterede selskaber skal sikre gennemsigtighed og et højt informationsniveau omkring egne skatteforhold for både myndigheder og offentligheden for dermed at understøtte en korrekt vurdering af relevante skattemæssige forhold. Selskaberne skal sikre, at de både forholder sig til, hvad der er lovligt, og til intentionen bag den gældende regulering. Skat skal håndteres balanceret, forstået således, at skattebetalinger skal minimeres i det lovlige omfang, men således, at konstruktioner til nedbringelse af skattebetalinger i klar modstrid med lovgivers intentioner ikke anvendes.

Investeringspolitik på våbenområdet

Direktionen foranlediger, at der ikke investeres i selskaber,

- der producerer anti-personel miner eller komponenter hertil (i overensstemmelse med Ottawa-traktaten),
- der på nogen måde er involveret i udvikling og spredning af masseødelæggelsesvåben (kernevåben, biologiske og kemiske våben).

Landescreening ved investering i statsobligationer

Sampensions investeringer i statsobligationer foretages kun i stater, som ikke er udelukket pga. følgende faktorer:

- Staten eller nøglepersoner i staten er omfattet af internationale sanktioner og forbud fra FN og EU.
- Hvis der i landet foregår grove krænkelse af menneskerettigheder, og der ikke er indikationer om væsentlige forbedringer. Principperne herfor tager udgangspunkt i UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPR). Sampension kan undlade eller udskyde en udelukkelse, hvis den skønnes at ville føre til en væsentligt forværret situation for den almindelige befolkning i staten.

Ovennævnte faktorer vil veje tungest i vurderingen af, hvorvidt Sampension ikke vil investere i det pågældende lands statsobligationer. Følgende faktorer ud over menneskerettigheder kan efter en samlet vurdering medvirke til en udelukkelse, dog med mindre vægt:

- Niveau for korruption i staten, i den politiske ledelse og organisationer.
- Demokratisk niveau.
- Sikring af arbejdstagerrettigheder.
- Statens efterlevelse af miljøansvar.
- Ligestilling indenfor uddannelse og arbejdsmarked.

Investeringer med relation til internationalt omstridte områder

Sampension skal undgå at investere i virksomheder, der med aktiviteter i internationalt omstridte områder har en væsentlig negativ indflydelse på den sociale og økonomiske livssituation for mennesker i området eller virker eskalerende for en konflikt, og i øvrigt skal Sampension følge anbefalinger fra det danske Udenrigsministerium og EU.

Forvaltning af den ansvarlige investeringspolitik

Aktivt ejerskab indgår som en integreret del af investeringsstrategien og de enkelte trin i investeringsprocessen.

Sampension forholder sig aktivt til selskaber, der vurderes ikke at agere ansvarligt i forhold til selskabets miljø- og klimamæssige indvirkning, sociale indvirkning og god selskabsledelse, herunder igennem dialog med selskabets ledelse og andre interessenter.

Screening og kritiske dialoger

Børsnoterede selskaber – afgrænset som aktier og tilsvarende ejerandele i erhvervsdrivende selskaber, jf. listen over godkendte instrumenter – skal overvåges løbende (minimum kvartalsvist).

Overvågningen skal foretages af et professionelt og uafhængigt screeningselskab, og skal tage afsæt i FN's Global Compact og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber.

På baggrund af information herfra skal Administrationen vurdere, om et selskab i væsentlig grad agerer i strid med Sampensions politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer.

Hvor det vurderes at et selskabs adfærd i væsentlig grad er i strid med Sampensions politik og retningslinjer for ansvarlige investeringer, skal det umiddelbart vurderes om selskabet er uacceptabelt, acceptabelt eller eventuelt sættes på en overvågningsliste, mens der foretages yderligere undersøgelser eller indledes en dialog med selskabet. Efter et reaktivt dialogforløb skal selskabet enten kategoriseres som acceptabelt eller uacceptabelt. Aktier i uacceptable selskaber tilføjes eksklusionslisten og afhændes. Beslutningen revurderes med maksimalt 3 års interval.

Forbedrende dialoger

Med henblik på at understøtte FN's Verdensmål skal Administrationen foranledige at der igangsættes dialoger med udvalgte selskaber i porteføljen, hvor det vurderes at de pågældende selskaber ikke i tilstrækkelig grad understøtter FN's Verdensmål, og med særligt fokus på selskaber der vurderes at præstere dårligere end sammenlignelige selskaber.

Det forbedrende dialogprogram skal tage udgangspunkt i temaer, der understøtter et eller flere specifikke Verdensmål. De af Administrationen valgte temaer revurderes mindst en gang årligt og forelægges bestyrelsen til orientering.

Det forbedrende dialogprogram tager udgangspunkt i Verdensmålene, med det mål at understøtte investerede selskabers deltagelse i en bæredygtig udvikling. Dialogerne indledes dermed ikke med en formodning om overtrædelse af nærværende retningslinjer, og i modsætning til de reaktive dialoger vil de proaktive dialoger derfor som udgangspunkt heller ikke lede frem til et beslutningspunkt om hvorvidt de pågældende selskaber skal ekskluderes.

Stemmeafgivelse

Sampension og Kapitalforeningen Sampension Invest (i det følgende navngivet "Kapitalforeningen") stemmer på generalforsamlinger for de danske OMX C25 selskaber samt stemmer på generalforsamlinger for danske og udenlandske børsnoterede selskaber, hvor Sampension og Kapitalforeningen repræsenterer mere end 3 % af stemmerne.

For øvrige børsnoterede selskaber skal Administrationen søge at maksimere sin påvirkning af selskaberne, hvor Sampension og Kapitalforeningen kan gøre det sammen med andre institutionelle investorer via netværk som fx UNPRI, og det vedrører dagsordenspunkter, der har høj væsentlighed i forhold til Sampensions politik for ansvarlige investeringer. Dog skal der altid stemmes på generalforsamlinger for selskaber hvor der er en igangværende kritisk dialog, jf. ovenfor.

Unoterede aktier er underlagt de samme retningslinjer som børsnoterede aktier, således at den ansvarlige politik inddrages via due diligence-processen og søges implementeret med de nødvendige aftaler med forvaltere.

I porteføljen af direkte ejede ejendomme udlejes ikke til selskaber, der figurerer på eksklusionslisten. Ligeledes investeres der ikke i internt forvaltede porteføljer i obligationer og gældsandele i selskaber på eksklusionslisten.

Forvaltningen af den ansvarlige investeringspolitik tilrettelægges således at faktiske og potentielle interessekonflikter identificeres og håndteres med henblik på at sikre varetagelse af Sampensions kunders interesser. Administrationen udfærdiger de nærmere retningslinjer herfor og disse gøres tilgængelige på Sampensions hjemmeside.